

Міністерство освіти і науки України
Кафедра політичних наук і права
Рада молодих вчених Університету Ушинського
Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і
молодих вчених

VI Всеукраїнська науково-практична конференція
студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»
22 травня 2026 року

м. Одеса

УДК: 32+316]-043.86:3.073(477)

С91

Рекомендовано до друку рішенням

Вченої ради ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 15 від 26 червня 2026 року)

Рецензенти:

Коч С. В., доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політології Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Гедікова Н. П., доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

С91 «Сучасні виклики соціально-політичного розвитку: політико-правові та соціально-економічні виміри» [Електронний ресурс] : матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та молодих вчених (м. Одеса, 22 травня 2026 р.) / за заг. ред. д. політ. н. С. М. Наумкіної, к. політ. н. С. А. Дмитрашко, к. пол. н. І. І. Пронози. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026. 266 с.

22 травня 2026 року у ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» проведено VI Всеукраїнську науково-практичну конференцію студентів та молодих вчених, в якій взяли участь представники закладів вищої освіти України, студенти, магістри, аспіранти та докторанти, представники дипломатичної служби України. До збірника увійшли тези доповідей з актуальних питань політичного процесу України та світу, міжнародних відносин та дипломатії. Видання адресоване науковим та науково-педагогічним працівникам закладів вищої освіти, студентам, магістрам, аспірантам, докторантам та всім, хто цікавиться питаннями політичної науки, дипломатії, права та філософії.

© автори тез

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», 2026

Западня Владислава	ПРАВОВИЙ СТАТУС ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ У СУДОВОМУ ПРОЦЕСІ	61
Зозуля Ольга	ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ПОКАРАННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ	64
Іванченко Лариса	КВАЛІФІКАЦІЯ ГОТУВАННЯ ТА ЗАМАХУ НА ЗЛОЧИН ТА ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ЗА ЇХ СКОЄННЯ	68
Каменчук Тетяна	ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА ПОЛІТИЧНУ АКТИВНІСТЬ МОЛОДІ	71
Торпан Юрій	ТЕНДЕНЦІЇ ВПЛИВУ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО МАРКЕТИНГУ НА ГРОМАДЯНСЬКУ АКТИВНІСТЬ УКРАЇНЦІВ В УМОВАХ ПОВНОМАСШТАБНОЇ ВІЙНИ	77
Кохно Софія	МАСОВО-КОМУНІКАЦІЙНІ ПОДІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОГО ІМІДЖУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ	81
Кравченко Анастасія	АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ	84
Кушніренко Ірина	НЕДІЙСНІСТЬ ТА НІКЧЕМНІСТЬ ПРАВОЧИНУ: ПІДСТАВИ ТА ПОРЯДОК ВСТАНОВЛЕННЯ	86
Лагутін Микита	ТРАНСФОРМАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ІНТЕРЕСІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ГІБРИДНИХ ЗАГРОЗ	86
Лебедь Марія	ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ СУПЕРЕЧНОСТІ НАВКОЛО ЗАНГЕЗУРСЬКОГО КОРИДОРУ	90
Ляшенко Софія	ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ЯК ЧИННИК СТІЙКОСТІ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ КРИЗ	94
Малець Вікторія	ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ НАТО В УРЕГУЛЮВАННІ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ	98

ТРАНСФОРМАЦІЯ РОЛІ НАТО В УРЕГУЛЮВАННІ МІЖНАРОДНИХ КОНФЛІКТІВ У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ ПОЛІТИКО-ПРАВОВИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Малець Вікторія Сергіївна
здобувачка 1 курсу магістратури
спеціальності «Дипломатія та міжнародне співробітництво»
навчально-науковий інститут міжнародних відносин
Київський національний університет імені Т. Г. Шевченка
Науковий керівник:
Циватий В'ячеслав Григорович
доцент кафедри міжнародних організацій
та дипломатичної служби, Університет Шевченка, м. Київ

Політико-правові виклики сучасності та функціональна криза універсальних інститутів безпеки

На сучасному етапі розвитку міжнародних відносин глобальна безпекова архітектура зазнає глибокої трансформації, яка зумовлена різким загостренням геополітичного суперництва, виникненням нових суверенних загроз і глибокою кризою міжнародного права [4, с. 17]. Протягом останніх десятиліть класичні міждержавні збройні протистояння поступилися місцем складним гібридним та проксі-конфліктам, які мають виражений внутрішньодержавний характер, але водночас супроводжуються масштабним залученням зовнішніх акторів [4, с. 17]. Застосування інструментів гібридної війни, кібератак, масштабних дезінформаційних кампаній та транснаціонального тероризму суттєво розмиває традиційні політико-правові межі між станом миру та станом війни [4, с. 18]. Хрестоматійними прикладами таких руйнівних процесів є затяжні конфлікти на пострадянському просторі — у Грузії (Абхазія та Південна Осетія), Молдові (Придністров'я), а також тривала агресія Російської Федерації проти України, яка розпочалася у 2014 році з анексії Криму та окупації окремих районів Донбасу й переросла у повномасштабну конвенційну війну у 2022 році [4, с. 18].

Ці події наочно продемонстрували очевидну неспроможність універсальних міжнародних інституцій забезпечити ефективне запобігання та врегулювання конфліктів. Рада Безпеки Організації Об'єднаних Націй, яка за своїм Статутом наділена монопольним правом на легітимне застосування примусових заходів для відновлення міжнародного миру, опинилася в стані інституційного паралічу [4, с. 19]. Основною причиною цієї кризи є зловживання правом вето з боку Російської Федерації як постійного члена Ради Безпеки, що дозволяє їй блокувати будь-які резолюції та миротворчі ініціативи, спрямовані на припинення її власної військової експансії в Україні чи союзних регіонах, зокрема в Сирії [4, с. 19]. Подібний дефіцит дієвості демонструють й інші регіональні безпекові структури, такі як Організація з безпеки і співробітництва в Європі, яка через консенсусний принцип ухвалення рішень втратила можливість оперативного реагування на виклики [4, с. 20]. За таких обставин у міжнародному політико-правовому дискурсі актуалізується роль Організації Північноатлантичного договору (НАТО) як єдиного військово-політичного альянсу, здатного надати дієві безпекові гарантії та здійснювати ефективне стримування масштабної агресії [4, с. 20].

Доктринальна еволюція стратегічних концепцій НАТО щодо врегулювання конфліктів

Історична ретроспектива діяльності НАТО, створеного у 1949 році як інструмент стримування радянської експансії та захисту демократичних цінностей у Західній Європі, демонструє високу адаптивність його доктринальних підходів до змін у безпековому середовищі [6, с. 2]. Із завершенням холодної війни та розпадом біполярної системи Альянс був змушений радикально переглянути свої стратегічні пріоритети, оскільки безпосередня загроза масштабного військового вторгнення на його територію тимчасово нівелювалася [5, с. 77]. Цей період позначився переходом від концепції жорсткої колективної оборони кордонів країн-членів до активного залучення НАТО до врегулювання криз за межами традиційної географічної зони відповідальності (так звана доктрина out-of-area) [4, с. 21].

Практичним втіленням цієї доктрини стали миротворчі операції Альянсу на Балканах у 1990-х роках, які проводилися як на підставі мандатів ООН, так і в межах автономного правового обґрунтування гуманітарного втручання [5, с. 77]. Подальші Стратегічні концепції НАТО 1999 та 2010 років закріпили фокус організації на розширенні зони своєї відповідальності, проведенні стабілізаційних місій, протидії нетрадиційним загрозам, таким як міжнародний тероризм і піратство, а також на розвитку партнерських відносин із третіми державами, включно з Російською Федерацією [4, с. 21]. Проте досвід довготривалих експедиційних операцій (зокрема в Афганістані) та одночасне зростання військового потенціалу ревізіоністських держав виявили обмеженість такого підходу. Фокусування на локальних конфліктах низької інтенсивності призвело до деконцентрації оборонних спроможностей Альянсу на європейському континенті, що згодом зажадало швидкої реконцептуалізації його діяльності в умовах нової стратегічної конкуренції [4, с. 22].

Нова оборонна філософія та практичні інструменти Стратегічної концепції 2022 року

Прийняття нової Стратегічної концепції НАТО на саміті в Мадриді у 2022 році ознаменувало остаточний відхід від ілюзій щодо партнерства з Російською Федерацією та закріпило нову парадигму євроатлантичної безпеки [3, с. 43]. Цей документ чітко артикулює три засадничі місії Альянсу: стримування та оборону, запобігання та врегулювання криз, а також безпеку на основі співпраці [6, с. 3]. Концепція офіційно ідентифікує Російську Федерацію як найбільш серйозну та безпосередню загрозу безпеці союзників, а також миру і стабільності в євроатлантичному просторі [3, с. 46]. У відповідь на це НАТО здійснило перехід від попередньої моделі «стримування шляхом відплати» (deterrence by retaliation) до моделі «стримування шляхом недопущення» (deterrence by denial) [4, с. 22].

Ця зміна філософії безпеки супроводжується глибокою практичною модернізацією структури сил Альянсу. Держави-членки зобов'язалися реалізувати комплекс оперативних заходів, спрямованих на посилення оборонного потенціалу на східному фланзі:

- По-перше, передбачено масштабне збільшення чисельності багатонаціональних бойових груп НАТО, розгорнутих у країнах Балтії, Польщі, Румунії та Словаччині, до рівня повноцінних бойових бригад у разі виникнення загрози [6, с. 8].

- По-друге, впроваджено нову модель структури сил НАТО, яка передбачає утримання у стані високої бойової готовності понад 300 000 військовослужбовців [6, с. 9].

- По-третє, модернізовано логістичну систему через превентивне розміщення військової техніки, боєприпасів та паливно-мастильних матеріалів у прикордонних регіонах, що дозволяє суттєво скоротити час розгортання сил підкріплення [6, с. 10].

Синергія НАТО та Європейського Союзу в архітектурі європейської безпеки

Сучасні виклики безпеці вимагають залучення не лише військових інструментів, але й комплексного використання економічного, дипломатичного, інформаційного та гуманітарного потенціалу [2, с. 165]. У цьому контексті особливого значення набуває стратегічне партнерство та синергія дій між НАТО та Європейським Союзом [2, с. 165]. Історично закладена ще в межах Західноєвропейського союзу (ЗЄС), ця взаємодія отримала потужний імпульс у 2003 році із підписанням угод «Берлін плюс», які дозволили ЄС використовувати планувальні, логістичні та командні активи НАТО для проведення власних кризових операцій під спільним контролем [2, с. 165].

Сучасна модель координації між двома організаціями передбачає чіткий розподіл функцій при врегулюванні збройних конфліктів. У той час як НАТО забезпечує жорстку військову парасольку, здійснює стратегічне планування, логістичне забезпечення та підготовку збройних сил країн-партнерів, Європейський Союз концентрується на фінансовій стабілізації, цивільному захисті, гуманітарній допомозі та розробці санкційних інструментів проти країн-агресорів [2, с. 165].

Моделі інтеграції України та військово-промисловий вимір безпекових гарантій

Повномасштабна війна Російської Федерації проти України кардинально змінила динаміку відносин між нашою державою та Альянсом. Сьогодні Україна де-факто є невід'ємним елементом системи колективної оборони євроатлантичного простору, використовуючи передову тактику, розвідувальні дані НАТО в режимі реального часу та сучасне західне озброєння [4, с. 23]. Водночас де-юре інтеграція України до Альянсу стримується побоюваннями низки країн-членів щодо безпосереднього втягування блоку у військовий конфлікт із ядерною державою, що унеможлиблює швидку активацію Статті 5 Північноатлантичного договору [4, с. 23].

У цих умовах критичного значення набуває розробка та впровадження альтернативних моделей забезпечення безпеки України на перехідному етапі до набуття повноправного членства в НАТО. Концептуальну основу такої моделі сформулював вітчизняний державний діяч та аналітик В. Горбулін, який наголошує на пріоритетності військово-технічного та індустріального співробітництва над суто політичними деклараціями [1, с. 10]. Згідно з цим підходом, головним запобіжником майбутньої агресії мають стати не паперові меморандуми, а реальні інвестиції західних оборонних гігантів в український оборонно-промисловий комплекс (ОПК) [1, с. 12]. Механізм функціонування цієї моделі базується на прагматичному інтересі іноземних держав та приватного капіталу [1, с. 14].

Додатковим елементом цієї стратегії є розвиток субрегіональних військово-політичних союзів за участю України, Великої Британії, Польщі та країн Балтії [1, с. 10]. Такі гнучкі «мінілатеральні» формати співпраці характеризуються високим ступенем солідарності та дозволяють ухвалювати оперативні рішення щодо постачання зброї та надання військової допомоги в обхід складних бюрократичних процедур узгодження консенсусу всередині НАТО [4, с. 23].

Висновки

1. Сучасні трансформації безпекового середовища та параліч традиційних міжнародних інститутів (зокрема ООН та ОБСЄ) через зловживання правом вето з боку Російської Федерації перетворюють НАТО на ключовий правовий та військово-політичний інструмент підтримання міжнародної стабільності та захисту суверенітету держав [4, с. 19].

2. Стратегічна концепція НАТО 2022 року відображає радикальний перехід від експедиційної миротворчої діяльності до класичного стримування на європейському континенті, що супроводжується масштабним розгортанням сил швидкого реагування на східному фланзі та відмовою від концепції безпекового партнерства з Росією [6, с. 9].

3. Ефективна модель безпеки в Європі базується на синергії НАТО та Європейського Союзу, де військова спроможність першого доповнюється фінансово-санкційним тиском та програмами військової мобільності другого, що створює інтегрований щит проти гібридних та конвенційних загроз [2, с. 165].

4. Для України на етапі до отримання повноправного членства в НАТО пріоритетним завданням є побудова моделі «індустріального стримування» за концепцією В. Горбуліна, яка передбачає залучення іноземного оборонного бізнесу до спільного виробництва озброєння в Україні, що виступає матеріальним гарантом безпеки та прелюдією до де-юре інтеграції в євроатлантичну систему безпеки [1, с. 12].

Список використаних джерел:

1. Перепелиця Г., Бритов Д. Роль НАТО у врегулюванні міжнародних конфліктів за сучасних умов. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Міжнародні відносини*. КНУ ім. Тараса Шевченка, 2023.

2. Козир А., Хиль А. Миротворча роль НАТО та ЄС у врегулюванні воєнних конфліктів та ліквідації техногенних катастроф. V Міжнародна наукова конференція «Воєнні конфлікти та техногенні катастрофи: історичні та психологічні наслідки». Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, 2025.

3. Решетняк В. В. Зміни підходів НАТО до врегулювання міжнародних конфліктів (кінець ХХ – початок ХХІ ст.). Кваліфікаційна робота. Запорізький національний університет, 2021.
4. Стратегічна концепція НАТО 2022. Ухвалена главами держав та урядів на саміті НАТО в Мадриді 29 червня 2022 року. Офіційний портал Організації Північноатлантичного договору, 2022.
5. Кулик Т., Прошин Д. Стратегічна концепція НАТО-2022: пріоритети, спроможність та реальність в умовах стратегічної конкуренції. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*, 2022.
6. Горбулін В. Воєнний 2024-й: загадки для України та передумови гарантій безпеки. Національна академія наук України, *Українське національне інформаційне агентство «Укрінформ»*, 2024.

Становлення державної політики забезпечення доброчесності судової влади в Україні (1991–2026)

Микитей Артем,

аспірант спеціальності «Політологія», Університет Ушинського, м. Одеса

Судова система незалежної України успадкувала від радянського періоду структурно несумісні з доброчесністю характеристики: суд як інструмент партійно-державного управління, обвинувальний ухил замість незалежного арбітражу, відсутність культури верховенства права та нульовий суспільний запит на якісне правосуддя. На відміну від балтійських держав, в Україні не відбулося ні люстрації суддівського корпусу, ні кадрової ротації, що закріпило траєкторію залежності на десятиліття вперед.

Період від здобуття незалежності до Революції гідності можна умовно поділити на кілька етапів, кожен із яких характеризувався специфічним підходом до організації судової влади та — значною мірою імпліцитно — до проблематики доброчесності.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
РАДА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ УНІВЕРСИТЕТУ
УШИНСЬКОГО
НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ, ДОКТОРАНТІВ І МОЛОДИХ
ВЧЕНИХ**

**VI Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та
молодих вчених
«СУЧАСНІ ВИКЛИКИ СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ»**

м. Одеса, 22 травня 2026 року

**Матеріали друкуються в авторській редакції.
Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр, прізвищ
тощо несуть автори.**